

ಡಾ. ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ ಅವರ “ಬಂಡೆದ್ದವರು” ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ನೆಲೆ

ಡಾ. ಹೆಚ್. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಎ.ಆರ್.ಜಿ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು

ದಾವಣಗೆರೆ-577 004.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/07/h-r-thippeswamy/>

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜನರು ಬದುಕಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸಮುದಾಯದವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಆಗಿರುವ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ತರುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತು ಬೆಳೆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಡಾ.ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ ಅವರ ‘ಬಂಡೆದ್ದವರು’ ನಾಟಕ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

‘ಬಂಡೆದ್ದವರು’ ನಾಟಕ ಕಲ್ಲೂರು ಗ್ರಾಮದ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮಾಲೀಕರಾಗಿ ಗೌಡ, ದೇಸಾಯಿ ಮುಖ್ಯ ರೂವಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಜೀತ ಆಳುಗಳಾಗಿ ಹುಲಿಗ್ಯಾ, ಸತ್ಯಪ್ಪ, ಜೀವಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಗೌಡರ ದರ್ಪಕ್ಕೆ ಹುಲಿಗ್ಯಾ, ತನ್ನ ತನವನ್ನು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡವನು. ಗೌಡನೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವೆಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿರುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರಮಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಎದೆಯಾಳದ ನೋವುಗಳು ಮೌನ ಸಂವೇದನೆಯಾಗಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ರೋಷ, ಅಕ್ರೋಶವನ್ನು ನೋಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಏಳಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುವ ಅನೇಕ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಜೀವಪ್ಪನ ಮಗ ದೂರದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದು ಅವನು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು

ಕನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅವನಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬಹುದೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು. ಮತ್ತೆ ಮಗನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಗೌಡನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಸಾಲವನ್ನು ತರುವುದು. ಆ ಗೌಡ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು ಒತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಲವನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಕುತಂತ್ರ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೇಸಾಯಿಯ ದರ್ಬಾರು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಪೂಜಾರಿ. ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ. ದೇಸಾಯಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ನಾಯಿ ಮರಿಗಳಂತೆ ಬಿದ್ದು ದಿನ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬದುಕಿದ್ದರು. ಈಗ ದೊಡ್ಡ ದೊರೆಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಾನು ಕಲಿಸಿದ ಶಾಲೆ ನನಗೆ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೆಂಡ ಕಾರುತ್ತಾನೆ. ಪೂಜಾರಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಜಾತ್ರೆಯ ತೇರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಕಳಸ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ದೇಸಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿ ದೇಸಾಯಿ ಮನಸ್ಸು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಲೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಗೌಡ ಹುಲಿಗ್ಯಾ, ಜೀವಪ್ಪ, ಸತ್ಯಪ್ಪ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಗೌಡನಿಗೆ ಹುಲಿಗ್ಯಾ ರಥದ ಗಾಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತಾಗ ಅತೀವ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಅವನ ಗೆಳೆಯರ ಮುಂದೆ ದುಃಖದ ನಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ದೇಸಾಯಿದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಹುಲಿಗ್ಯಾ ಬದುಕಿರುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬ ಸಂವೇದನೆ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅಮಾಯಕ ಜನರ ಮೇಲೆ ಎರಚುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇಸಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಗೌಡ ತಕ್ಷಣವೇ ತಡೆದು ದೇಸಾಯಿಗೆ 'ಇವತ್ತು ಹುಲಿಯಂತೆ ಹುಲಿಗ್ಯಾ ನುಂಗಿದ, ಇದರ ಮುಯ್ಯಿ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕು ಅವನ ಮ್ಯಾಗ ಕೇಸಾಕಿ ಕಾರವಾಯಿ ಮಾಡಮು ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ದೇಸಾಯಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ತುಳಿಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿ ತುಳಿತಿನಿ..... ಎಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿನಿ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ದರ್ಬಾರು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ಯಪ್ಪ, ಜೀವಪ್ಪ ಇವರು ದೇಸಾಯಿ ಮತ್ತು ಗೌಡನ ಪರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ದೇಸಾಯಿ, ಜೀವಪ್ಪ, ಪೂಜಾರಿ ಮಾತಾನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌಡನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಗಿದೆ

ದೇಸಾಯಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಜನರೆಲ್ಲ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ದ್ಯಾವ ದೇಸಾಯಿಯವರಿಗೆ ಹುಲಿಗ್ಗ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಗನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೀರಿ, ಆದರೂ ಆ ದೇವರು ಕಸಕೊಂಡ್ ಬಿಟ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರು ಇಡುತ್ತಾನೆ ಆಗ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ದೇಸಾಯಿ ತಿಳಿಸಿ ಈ ಬಾರಿ ನಾನೇ ಆಯ್ಕೆ ಆಗಿ ಬರಬೇಕು ನೀವು ಏನು ತಿಂತೀರಿ ತಿನ್ನಿ, ಎಷ್ಟು ಕುಡಿತಿರಿ ಕುಡಿ, ಎಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಕೇಳತೀರಿ ಕೇಳ್ತೀ..... ಎನ್ನುವ ಅಮಿಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ

ಗೌಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಕಾಸಿನನ್ನು ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಸೀದಿ ಮಠದ ನಡುವೆ ಜಗಳ ನಡೆದ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಮಸೀದಿ ಮೇಲೆ ಬಾಳ ಚಿಂತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಕಾಸಿನನ್ನು ತನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತೆ ಈ ಸಲ ನಾನು ಗೆದ್ದು ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಂದಿಗೆಲ್ಲಾ ಮನಿದು ಕಾನ್ ಕೊಡ್ತೀನಿ ಕೈಗೆ ಬಂದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುಸುತ್ತಿನಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಕಲ್ಲೂರಿನ ಮುಗ್ಧ ಜನರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌಡ ಮತ್ತು ದೇಸಾಯಿ ಅಮಿಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇಸಾಯಿ ನೀವು ನನಗೆ ಓಟು ಕೊಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಜೀವ ಹೋದರು ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮನೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮನೆ ಕೊಡುಸುತ್ತೀನಿ, ಬರಗಾಲ ಬಂದರೆ ಪರಿಹಾರ ಹಣ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿ ನೀರು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲದೆ ಕುರಿ, ಕೋಳಿ, ನಾಯಿ, ಎತ್ತು, ಕೋಣ, ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ ಗೌಡನೂ ಸಹ ಈ ಜನರಿಗೆ ದೇಸಾಯಿ ಹೇಳಿದ ಸಾಲ ಕೊಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ರೈತರ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿಸ್ತೀನಿ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ, ಸೀರೆ, ದೋಸೆ, ಲಂಗ, ಲುಂಗಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತುಕ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಈ ಜನರಿಗೆ ಮೋಸ ಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತ ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಗೌಡ ಮತ್ತು ದೇಸಾಯಿಯ ಕಡೆಯವರು ಅಬ್ಬರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜಗಳವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಪ್ಪನ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ದುಃಖದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಸತ್ಯಪ್ಪನ ಮಗನಾದ ಭೈರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸ್ಕೂಟಿ ಇದ್ದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಕಲ್ಲೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಭೈರನ ಗೆಲೆಯರಾದ ಹಣಮ, ಯಂಕ ಇವರಿಗೆ ಭೈರನ್ನು ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನೋಡಿ ತುಂಬ

ಖುಷಿ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭೈರನ ಹತ್ತಿರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಮಾಚಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಊರಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಸಹ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಭೈರನ ತಂದೆ ಸತ್ತ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಭೈರನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಭೈರ ದುಃಖಿತನಾಗಿ “ನನ್ನ ಹಡ್ಡೆನ್ನು ನಾನೆಂಗ ಮಲ್ಲಿ, ಬಂಗಾರದಂತಹ ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗ್ತಾನೋ, ಹುಟ್ಟಿದ ಮ್ಯಾಲ ನೆಟ್ಟಿಗ ನೀ ಉಣಲಿಲ್ಲೋ, ನಿನ್ನೆಂಥ ಕಷ್ಟ ಬಂದು ನನ್ನ ಹೇಳಲಿಲ್ಲೋ, ಕೇಳಿದಾಗೊಮ್ಮಿ ರೊಕ್ಕ ಕಳಿಸಿದೆಲ್ಲೋ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಿನಗೆ ಎಂಥಾ ಗತಿ ಬಂತಲ್ಲೋ, ನಿನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ನಾನು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ ನೀ ಉಳಿದಿದ್ದೋ ಎಂದು ಗೊಳಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಹಣಮ ಖತರ್ನಾಕ್ ಮಂದಿ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಭೈರ ಗೌಡ-ದೇಸಾಯಿ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಗನಗ್ತಾ ಇದ್ದ ಊರು ಹೊಡೆದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಭಿದವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಬಡವರ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ತಮ್ಮ ತಂದಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುತ್ತಾ “ಹೊತ್ತು ಬಂದ್ರ ಇಸಕಾರೊ ಸರ್ಪ ಆಗ್ನೇಕು, ಹಸಿವಾದ್ರ ಹರದಾಡ ಹಾವಾದ್ರ ತಿನ್ನೇಕು”.

ಭೈರ ದಲಿತರ ಕೇರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ದ್ಯಾವ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರಾದ ಮಾದ, ಚಿಕ್ಕ ಮಲ್ಯ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆದು ಇವರ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾ ನೀನು ನಮ್ಮ ಕೇರಿಗೆ ಬಂದಿರೋದು ನಮಗೆ ಹಬ್ಬ ಆದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಭೈರ ದ್ಯಾವಣ್ಣಂದು ಹೊವಿನಂತ ಮನಸ್ಸು, ಆದರೆ ಊರಿನ ಹೊಲಸು ತೆಗೆದು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡರೋ ನಾವು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೀಳು ಜಾತಿಯವರೆಂದು ನಮಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಗೌಡ ದೇಸಾಯಿ ನಮಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. “ಆ ಮಕ್ಕು ಮುಳಾದ್ರೆ ನಾವು ಕೊಡ್ಡಿ, ಆ ಗೌಡ ನೆಲ ಆದ್ರೆ ನಾವ್ ಮುಗ್ಗು, ದೇಸಾಯಿ ಚುಕ್ಕಿ ಆದ್ರೆ ನಾವು ಸುಡಾ ಸೂರೈ” ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಿಡಿಕಾರುತ್ತಾನೆ. ದ್ಯಾವ ಈ ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಇವರು ಬದುಕಬಾರದು ಎಂದು ಆಕ್ರೋಶಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ದೇಸಾಯಿ-ಗೌಡ ಇದ್ದ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಭೈರ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ನಮಗೆ ಕೊಡಬಾರದ ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟದೀರಾ ಆದರೂ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ. ಹಣಮ ಯಂಕ ಗೌಡ ಮತ್ತು ದೇಸಾಯಿಗೆ ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಕೊನೆಗೆ ಗೌಡ-ದೇಸಾಯಿ ಭೈರನಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕಾಲಿಡಿದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾಟಕಕಾರರಾದ ಡಾ. ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ ಅವರು ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭೈರ ಅಕ್ಷರ

ಕಲಿತ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಿದ್ದು ತಕ್ಷಣ ನಾಟಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಓದುಗನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಟಕವನ್ನು ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದಾಗ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲದು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ, ಬಂಡೆದ್ದವರು (ನಾಟಕ).
2. ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ.
3. ಸಿ. ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಸಮಕಾಲೀನ ತಲ್ಲಣಗಳು ಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ.
4. ಡಿ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನ.